

Introdución

Na exposición de motivos da Lei Orgánica 3/2007 do 22 de marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 1/01/2015) dise: "O artigo 14 da Constitución Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa banda o artigo 9.2 consagra a obrigação dos poderes públicos de promover as condicións para a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos".

A igualdade, é así mesmo, un principio fundamental na U.E., no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e ás condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar; mostra que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV desta Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas condicións de traballo e contéplase especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de máis de 250 traballadores/as.

No Cumio de Lisboa do ano 2000, fixouse un obxectivo de emprego feminino para 2010: o 60%.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e asequibilidade dos servizos para o coidado de fillos e outras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non só en España e Europa, senón no resto do mundo. A OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número de mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres en paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por baixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é mais baixa que a das mulleres europeas. A taxa de paro feminino, que tende a reducir distancias co masculino, segue sendo elevada.

As diferenzas salariais entre home e mulleres na media da U.E fóronse reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só mantéñense unhas grandes diferenzas salariais, por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducido.

Ao longo deste capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Mais complicado parece que desapareza o “teito de cristal” ou “chan pegañento”: barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas polos homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1 A muller na poboación galega

Neste capítulo atenderemos o mercado de traballo de Galicia desde a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega.

As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co cadro 5.1. De cada 100 homes que hai en Galicia en 2013, hai 107,2 mulleres; o dato na Coruña é de 108, en Lugo de 105,9, en Ourense de 107,5 e en Pontevedra de 106,4 (todos moi por encima da media española: 103,2).

■ Cadro 5.1

Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. Padrón municipal a 1 de Xaneiro de 2013

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	47.129.783	23.196.386	239.333.976
Galicia	2.765.940	1.335.122	1.430.818
A Coruña	1.138.161	547.079	591.082
Lugo	346.005	168.013	177.992
Ourense	326.724	157.425	169.299
Pontevedra	955.050	462.605	492.445

Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de habitantes

No cadro 5.2 constatamos que no ano 2013 había na Unión Europea aproximadamente 51,17% de mulleres (o dato varía lixeiramente segundo consideremos a Eurozona ou a UE).

■ Cadro 5.2

Poboación España e U.E. % de mulleres 2010/2013

	2010	2011	2012	2013
EU 28	51,18	51,17	51,17	51,18
EU 27	51,17	51,16	51,16	51,17
EU 18	51,12	51,14	51,14	50,96
España	50,70	50,66	50,71	50,74

Fonte: EUROSTAT

A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total en cada unha das comunidades autónomas (e no total estatal) desde 1998 figura no cadro 5.3. Destacaremos que no ano 2013:

- A porcentaxe de Galicia (51,73%) supera en 0,95 puntos á media estatal.
- Este ano Galicia deixa de ocupar o primeiro lugar en número de mulleres, sendo Asturias (52,12 %) e Madrid (51,91%), as que ocupan o primeiro e segundo posto.
- Murcia e Castela - A Mancha (ademais das cidades autónomas: Ceuta e Melilla) teñen as menores porcentaxes.

■ **Cadro 5.3** **Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total. Por comunidades autónomas. 2003-2013**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andalucía	50,61	50,57	50,45	50,37	50,36	50,36	50,46	50,49	50,50	50,53	50,57
Aragón	50,39	50,31	50,19	50,16	49,93	49,93	49,92	50,13	50,14	50,21	50,27
Asturias	52,02	52,03	52,04	52,05	50,02	52,02	52,00	52,05	52,05	52,07	52,12
Baleares	49,94	49,95	49,89	49,86	49,63	49,63	49,69	49,87	49,91	49,97	50,11
Canarias	49,86	49,85	49,79	49,83	49,90	49,90	49,97	50,08	50,08	50,14	50,19
Cantabria	51,19	51,17	51,13	51,09	50,96	50,96	51,00	51,09	51,13	51,17	51,23
Castela - A Mancha	50,01	49,93	50,60	49,75	49,44	49,43	49,47	50,44	50,45	50,47	49,69
C. e León	50,63	50,63	49,81	50,57	50,37	50,36	50,38	49,57	49,58	49,59	50,54
Cataluña	50,63	50,59	50,42	50,33	50,29	50,29	50,32	50,49	50,50	50,58	50,68
C. Valenciana	50,50	50,44	50,30	50,19	50,14	50,13	50,19	50,33	50,33	50,36	50,44
Extremadura	50,29	50,27	50,25	50,26	50,24	50,24	50,33	50,33	50,34	50,34	50,36
Galicia	51,86	51,84	51,82	51,81	51,72	51,72	51,73	51,71	51,72	51,70	51,73
Madrid	51,72	51,68	51,58	51,59	51,53	51,53	51,54	51,72	51,73	51,83	51,91
Murcia	49,59	49,64	49,31	49,13	49,31	49,30	49,42	49,55	49,55	49,63	49,74
Navarra	50,02	50,05	50,03	50,00	49,98	49,98	49,97	50,05	50,06	50,13	50,20
País Vasco	51,03	51,03	51,03	51,08	51,09	51,09	51,09	51,17	51,16	51,19	51,24
A Ríoxa	49,90	49,85	49,61	49,55	49,50	49,50	49,59	49,96	49,97	50,07	50,27
Ceuta	48,76	48,95	49,10	49,14	49,12	49,11	49,01	48,81	48,81	48,88	48,85
Melilla	49,26	49,34	49,12	49,21	49,15	49,14	49,30	48,70	48,70	48,55	48,65
España	50,76	50,73	50,62	50,57	50,50	50,50	50,50	50,65	50,66	50,71	50,78

Fonte: INE. Padrón Municipal

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no cadro 5.4, que pon de manifesto que:

- Os homes son maioritarios nos sete grupos de menor idade (ata o grupo: 35-39, inclusive).
- As mulleres son maioritarias nos outros once grupos de idade e a diferenza a favor das mulleres vaise abrindo progresivamente a medida que avanzamos na idade.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos.

■ Cadro 5.4

Poboación de Galicia. Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2013

Idade	Galicia		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres
0 - 4	110.497	57.174	53.323
5 - 9	112.024	57.500	54.524
10 - 14	105.116	54.134	50.982
15 - 19	107.366	55.103	52.263
20 - 24	127.787	65.055	62.732
25 - 29	156.055	78.748	77.307
30 - 34	205.954	104.183	101.771
35 - 39	228.494	115.021	113.473
40 - 44	217.331	108.477	108.854
45 - 49	206.630	102.188	104.442
50 - 54	198.286	97.898	100.388
55 - 59	179.775	88.086	91.689
60 - 64	170.362	82.643	87.719
65 - 69	164.142	77.540	86.602
70 - 74	125.859	57.145	68.714
75 - 79	139.704	59.287	80.417
80 - 84	110.646	43.217	67.429
85 - 89	64.168	21.917	42.251
90 - 94	27.589	7.898	19.691
95 - 99	6.968	1.633	5.335
100 e máis	1.187	275	912
Total	2.765.940	1.335.122	1.430.818

Fonte: INE. Padrón municipal

Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia aséntase en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no cadro 5.5 que no último cuarto de século en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

- O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).
- A partir do ano 2003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira desde 1993) e a partir do ano 2005 o dos 21.000 nacementos.
- Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) pasouse na actualidade a 891 nenos máis que nenas en 2012.
- O ano coa menor diferenza entre nacemento de nenos e de nenas foi 1996 (con 461 persoas).

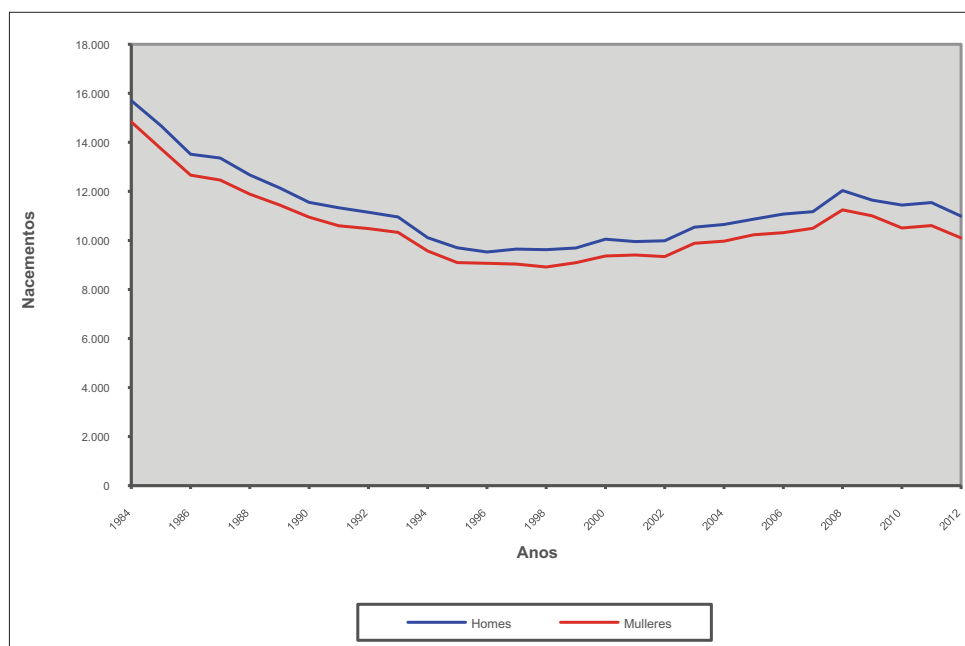
O pequeno aumento de nacementos que se constata en Galicia a partir de 1999 non se entende sen a chegada da inmigración estranxeira.

■ Cadro 5.5

Nacemento segundo o sexo do/a nacido/a.1984-2012. Galicia.

Ano	Homes	Mulleres
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	11.075	10.317
2007	11.173	10.497
2008	12.036	11.245
2009	11.644	11.002
2010	11.443	10.507
2011	11.544	10.608
2012	10.990	10.099

Fonte: INE. Movemento natural de poboación

No cadro 5.6 compróbase que, a poboación estranxeira en Galicia só representa o 2% do total de España. Galicia é a cuarta Comunidade Autónoma por porcentaxe de mulleres estranxeiras sobre o total dos estranxeiros. Supera os 1,10 puntos a media estatal, despois de Asturias, Madrid e Cantabria.

■ Cadro 5.6

Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres. Por CC.AA. 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
España	46,81	43,66	47,83	47,86	48,13	48,53
Andalucía	46,92	43,31	47,86	47,92	48,16	48,64
Aragón	44,14	39,72	45,70	45,71	46,19	46,59
Asturias	51,38	44,49	50,80	50,81	50,77	51,70
Baleares	47,94	45,01	48,64	48,71	48,84	49,23
Canarias	48,69	45,89	49,25	49,26	49,41	49,53
Cantabria	48,94	42,71	49,29	49,36	49,77	40,17
Castela - León	46,34	42,79	47,59	47,64	47,84	48,51
Castela - A Mancha	43,68	39,83	45,56	45,61	45,87	46,51
Cataluña	45,27	42,02	46,46	46,49	46,86	47,34
C. Valenciana	46,68	44,48	47,68	47,70	47,80	48,10
Extremadura	45,77	43,42	47,78	47,80	48,00	48,51
Galicia	49,93	44,75	49,61	49,66	49,31	49,63
Madrid	49,30	46,59	50,30	50,31	50,86	51,20
Murcia	42,43	40,57	44,09	44,12	44,48	44,93
Navarra	45,77	42,16	46,02	46,07	46,63	47,13
País Vasco	48,56	42,88	48,58	48,58	48,55	48,97
A Rioxa	43,47	40,62	46,46	46,47	47,04	47,65
Ceuta	50,80	44,70	49,64	49,70	49,14	48,25
Melilla	50,46	42,99	46,52	46,61	46,32	46,69

Fonte: INE. Explotación Estadística del Padrón

5.2 Muller e actividade económica de mercado

5.2.1 Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica “de mercado”, posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo ademais dos labores do fogar o coidado dos nenos e nenas, das persoas discapacitadas etc.).

A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso no último cuarto de século por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que podamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no capítulo anterior que as mulleres, a pesar de ser máis que os homes entre a poboación de polo menos 16 anos, son moitas menos na poboación activa (e moi especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva.

Podemos complementar ese cadro co 5.7, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación. Destacaremos que no ano 2013:

■ Cadro 5.7

**Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos.
Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2012-2013**

	Taxas de actividade		Taxas de desemprego	
	2012	2013	2012	2013
Ambos sexos				
A Coruña	58,00	54,90	18,50	20,00
Lugo	51,60	52,20	16,40	19,00
Ourense	47,70	47,20	21,20	23,20
Pontevedra	56,30	56,00	24,60	24,70
Homes				
A Coruña	64,00	60,00	18,70	21,20
Lugo	56,60	56,90	17,90	18,50
Ourense	53,60	51,10	20,20	23,00
Pontevedra	63,50	62,40	24,60	25,20
Mulleres				
A Coruña	52,70	50,20	18,40	18,60
Lugo	46,90	47,90	14,70	19,60
Ourense	42,40	43,60	22,20	23,50
Pontevedra	49,60	50,00	24,60	24,20

Fonte: INE, EPA do 4º trimestre

- A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia de Pontevedra (62,4%) e a menor é a das mulleres en Ourense (43,6%)
- A provincia con menor taxa de actividade masculina, Ourense (51,1%), está por encima en máis de 10 puntos porcentuais, da de Pontevedra. A que ten maior taxa de actividade feminina é A Coruña (50,2%), seguida de Pontevedra (50%). A taxa máis baixa está en Ourense con 43,6%.
- A taxa de actividade en Galicia, no grupo de mulleres só chega á 49,1% fronte ao 59,3% de homes (61,6% en 2012)
- A taxa mais alta de desemprego no colectivo feminino e masculino atopámola en Pontevedra (24,7%) tanto no grupo de homes como no de mulleres.
- A taxa de desemprego máis baixa é a de Lugo cun 18,5% nos homes e en mulleres atopámola na Coruña, cun 18,6%.

5.2.2 Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudo no capítulo 4; para completar esa análise presentamos no cadro 5.8 as taxas de actividade de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas. Destacaremos que:

■ Cadro 5.8

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2012-2013

	Varóns		Mulleres	
	2012	2013	2012	2013
España	66,93	65,48	53,39	53,75
Andalucía	66,53	65,51	51,90	51,96
Aragón	66,22	64,84	52,65	52,98
Asturias	59,00	57,28	46,14	47,24
Illas Baleares	72,48	67,61	60,83	55,83
Canarias	69,90	66,82	56,99	56,37
Cantabria	63,76	62,48	49,93	50,16
Castela - A Mancha	66,94	66,19	50,04	52,00
Castela - León	63,15	60,67	47,86	48,92
Cataluña	68,41	67,90	56,28	57,49
C. Valenciana	67,24	65,31	52,55	53,48
Extremadura	64,06	61,55	46,83	47,73
Galicia	61,63	59,01	49,7	49,25
Madrid	70,40	68,87	58,48	58,59
Murcia	69,99	68,75	54,36	53,74
Navarra	66,41	66,19	54,01	54,72
País Vasco	63,62	62,59	51,56	51,75
A Rioxa	65,87	66,02	52,11	54,26
Ceuta	65,90	67,04	48,06	46,74
Melilla	67,10	67,51	43,91	45,65

Unidades: Porcentaxe

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2012

■ A taxa de actividade feminina no ano 2013 está en Galicia 4,5 puntos porcentuais por baixo da media española.

■ A taxa de actividade masculina en 2013 de Galicia supera en máis de 9,76 puntos á feminina, pero está 6,47 puntos por baixo da media estatal para o grupo de homes.

O estudo da poboación inactiva realizado no último epígrafe do capítulo 4 completáremolo aquí focalizando na perspectiva de xénero. O cadro 5.9 pon de manifesto que:

■ A principal situación de inactividade da muller galega deixa de ser “labores do fogar” (30,9%) e pasa ao primeiro posto “xubilación ou prexubilación” (34,2%).

■ A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de xubilado ou prexubilado (co 62,8% dos inactivos), mentres que nas mulleres é de 34,2%. A pequena proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un traballo retribuído

■ **Cadro 5.9** **Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2013**

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacitado/a permanente	Perceptor/a pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
España	100	16,5	60,4	7,7	9,3	2,3	3,8
Andalucía	100	19,3	54,7	7,7	11,7	2,2	4,4
Aragón	100	13,5	68,7	7,0	6,8	0,5	3,5
Asturias	100	12,8	68,7	3,9	10,2	2,3	2,0
Baleares	100	17,3	53,8	17,7	5,4	2,1	3,7
Canarias	100	17,3	52,1	9,0	11,9	3,9	5,9
Cantabria	100	16,3	62,2	5,6	8,1	3,5	4,2
Castela - León	100	12,9	67,2	7,1	8,8	1,6	2,4
C. - A Mancha	100	18,1	60,7	7,2	8,9	1,3	3,8
Cataluña	100	15,5	63,2	5,8	8,7	3,1	3,8
C. Valenciana	100	14,5	61,1	9,7	10,2	1,7	2,8
Extremadura	100	16,8	56,1	8,6	8,5	3,5	6,5
Galicia	100	12,9	62,8	9,0	10,4	2,3	2,5
Madrid	100	19,5	61,5	6,3	6,5	1,7	4,5
Murcia	100	19,6	52,8	10,6	8,5	4,8	3,7
Navarra	100	17,3	60,0	9,9	6,8	2,0	4,1
País Vasco	100	16,0	63,1	7,2	9,3	1,8	2,7
A Rioxa	100	15,6	65,7	5,8	6,8	1,3	4,8
Ceuta	100	20,6	34,6	21,0	8,4	7,5	7,9
Melilla	100	24,9	46,6	4,8	3,7	6,1	14,0
Mulleres							
España	100	11,8	21,7	39,9	7,8	17,4	1,4
Andalucía	100	12,9	16,2	42,8	9,0	18,1	1,0
Aragón	100	10,6	21,2	41,8	7,8	17,6	0,9
Asturias	100	9,0	22,5	37,2	10,5	19,4	1,4
Baleares	100	12,0	21,7	41,3	5,4	16,4	3,2
Canarias	100	15,0	13,2	41,9	8,8	19,5	1,6
Cantabria	100	12,1	19,9	41,8	7,6	17,3	1,3
Castela - León	100	11,4	21,5	40,9	7,4	17,9	0,8
C. - A Mancha	100	12,7	9,9	51,5	6,9	17,6	1,3
Cataluña	100	11,4	28,6	35,1	5,1	18,4	1,4
C. Valenciana	100	11,1	24,6	39,0	9,6	14,8	0,5
Extremadura	100	12,6	11,3	43,5	7,8	23,1	1,7
Galicia	100	9,7	34,2	30,9	8,1	16,0	1,1
Madrid	100	11,8	24,1	39,3	6,8	15,4	2,6
Murcia	100	13,1	16,6	43,0	12,0	13,9	1,4
Navarra	100	13,3	20,0	41,1	7,1	17,5	1,1
País Vasco	100	11,3	19,9	40,3	6,8	20,8	0,9
A Rioxa	100	10,8	24,6	40,6	6,5	16,5	1,0
Ceuta	100	16,1	8,4	51,6	5,8	18,1	
Melilla	100	19,6	5,4	48,8	8,6	11,8	7,9

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos/as que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar
 Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre

é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que ser muller de idade avanzada constitúase hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

- O 9,7% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende ao 12,9% entre os homes.
- O cobro das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores os/as cotizantes á Seguridade Social eran en proporción moi maioritaria os homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación é cinco veces maior que nos homes.

A desagregación en dous grupos de idade do cadro 5.10 permítenos constatar que no máis novo (de 16 a 19 anos) as mulleres inactivas superan aos homes inactivos en 100 persoas mentres que a medida que avanzamos en idade, tamén o facemos en diferenza, ata chegar a unha diferenza de 24.900 inactivas máis no grupo de 55 a 64 anos e a 97.200 no tramo de >65 anos.

■ **Cadro 5.10** **Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma.**
Valores absolutos. Galicia 2011 - 2013

	Total			De 16 a 19 anos			De 20 a 24 anos			De 25 a 34 anos			De 35 a 44 anos			De 45 a 54 anos			De 55 a 64 anos			De 65 e máis anos		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Homes	435,3	433,2	462,9	37,2	38,3	39,0	27,6	27,6	30,3	20,1	16,8	16,1	13,6	14,8	16,6	23,3	24,1	28,0	68,7	64,2	72,0	244,8	247,5	260,9
Mulleres	630,6	621,8	630,8	38,6	37,4	38,9	33,9	29,9	29,9	28,0	23,8	22,5	40,9	38,7	33,7	52,4	53,8	50,8	94,4	93,3	96,9	342,4	345,1	358,1
Galicia	1.065,9	1.055,0	1.093,7	75,8	75,7	77,9	60,9	56,1	60,2	48,1	40,6	38,6	54,5	53,5	50,3	75,7	77,9	78,8	163,1	157,5	168,9	587,2	592,6	619,0

Fonte INE

Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novos.

5.2.3 Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) como a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das comunidades autónomas para o ano 2013 figura no cadro 5.11; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

- O 84% das mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 89,4%).
- A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agropesqueiro case triplica á media española de mulleres, mentres que nos homes non chega a duplicalo.
- A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente rechaante na construción, actividade na que só chega ao 0,8% de ocupación, case igual que a media estatal.

■ **Cadro 5.11** Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico, comunidade autónoma e sexo. 2013

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía					
Homes	100,0	11,3	12,0	8,3	68,3
Mulleres	100,0	5,6	3,6	0,8	89,9
Aragón					
Homes	100,0	9,1	23,2	9,4	58,4
Mulleres	100,0	1,5	9,8	1,4	87,3
Asturias					
Homes	100,0	5,0	23,3	9,0	62,7
Mulleres	100,0	4,2	5,5	0,6	89,7
Baleares					
Homes	100,0	1,8	9,1	14,3	74,8
Mulleres	100,0	0,5	3,2	1,0	95,4
Canarias					
Homes	100,0	5,8	8,4	8,4	77,4
Mulleres	100,0	1,5	2,0	0,9	95,6
Cantabria					
Homes	100,0	4,9	24,6	11,2	59,4
Mulleres	100,0	2,5	6,9	1,3	89,3
Castela - León					
Homes	100,0	10,3	22,0	11,1	56,6
Mulleres	100,0	3,4	7,5	1,3	87,8
Castela - A Mancha					
Homes	100,0	11,3	20,3	11,1	57,3
Mulleres	100,0	3,0	9,3	1,0	86,6
Cataluña					
Homes	100,0	2,5	24,4	10,8	62,3
Mulleres	100,0	0,5	10,6	1,1	87,8
C. Valenciana					
Homes	100,0	5,0	22,6	8,9	63,5
Mulleres	100,0	1,4	9,5	1,0	88,0
Extremadura					
Homes	100,0	15,0	14,2	10,9	59,9
Mulleres	100,0	4,0	5,3	0,6	90,2
Galicia					
Homes	100,0	8,4	20,8	12,1	58,8
Mulleres	100,0	6,1	9,1	0,8	84,0
Madrid					
Homes	100,0	0,7	13,1	8,8	77,4
Mulleres	100,0	0,4	5,0	1,0	93,5
Murcia					
Homes	100,0	18,2	17,8	7,6	56,4
Mulleres	100,0	7,0	6,1	1,0	85,8
Navarra					
Homes	100,0	8,2	35,0	8,6	48,1
Mulleres	100,0	3,3	14,7	1,2	80,8
País Vasco					
Homes	100,0	2,3	32,6	11,3	53,9
Mulleres	100,0	0,7	7,1	1,3	90,9
A Ríoixa					
Homes	100,0	9,7	34,8	8,7	46,7
Mulleres	100,0	2,8	15,9	1,5	79,8
Ceuta					
Homes	100,0	0,8	6,9	3,2	89,0
Mulleres	100,0	-	3,9	-	96,1
Melilla					
Homes	100,0	-	4,8	5,2	90,0
Mulleres	100,0	-	2,0	0,0	98,0
España					
Homes	100,0	6,3	19,1	9,8	64,8
Mulleres	100,0	2,4	7,2	1,0	89,4

Datos en porcentaxe
Fonte: INE, EPA. 4º trimestre

No capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina.

As taxas de paro en 2013 en cada unha das comunidades españolas e desagregación por sexos figuran no cadro 5.12, que mostra que:

- A taxa de paro das mulleres é 1,28 puntos inferior á dos homes en Galicia e con 5,32 puntos de diferenza por baixo da media española.
- As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Ceuta, Andalucía e Extremadura.
- A taxa de desemprego feminino máis baixa tena o País Vasco e o seu valor é 15,25%, seguida de Navarra (15,71%).

■ **Cadro 5.12** **Taxas de desemprego. Por sexo e comunidade autónoma. 2013**

	Homes	Mulleres
España	25,40	26,53
Andalucía	34,08	38,89
Aragón	20,01	21,29
Asturias	21,36	23,34
Baleares	24,34	20,71
Canarias	34,22	31,77
Cantabria	18,52	21,36
Castela - A Mancha	26,55	32,21
Castela - León	20,80	23,51
Cataluña	22,29	21,41
C. Valenciana	26,23	28,23
Extremadura	29,50	36,00
Galicia	22,49	21,21
Madrid	19,43	21,53
Murcia	27,41	29,89
Navarra	15,50	17,57
País Vasco	16,68	16,47
A Ríoxa	17,97	22,86
Ceuta	32,28	43,97
Melilla	34,40	32,86

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre

A desagregación por grupos de idade das taxas de desemprego de Galicia reflicte que:

- A taxa de desemprego en Galicia do estrato máis novo de mulleres (as menores de 25 anos) alcanzou o 22,16%, mentres que nas maiores de 25 anos chegou ao 22,75%.
- No grupo de homes esta taxa, para os menores de 25 anos (22,87%) é máis do dobre que para os maiores desa idade (19,25%).

■ Cadro 5.13

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2013

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	22,87	19,25
Mulleres	22,16	22,75

Datos de decembro 2013.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

5.3 Demandas de emprego e paro rexistrado

Demandantes son os traballadores e traballadoras que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a procura dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional...) ou pola obrigatoriedade de inscribirse para recibir unha prestación por desemprego ou subsidio.

Os/as demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así se calcula por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dunha traballador/a dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose un demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Demandantes inscritos sen dispoñibilidade.
- Demandantes de emprego non parados:
 - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego.
 - Demandantes ocupados ou con relación laboral.
 - Demandantes dun emprego específico.
 - Outros demandantes sen emprego/non ocupados.
- Demandantes de emprego parados.

■ Cadro 5.14

Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2013

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	1.090	1.588	2.678
20 a 24	6.563	7.496	14.059
25 a 29	13.234	13.475	26.709
30 a 34	17.780	16.272	34.052
35 a 39	21.173	17.787	38.960
40 a 44	19.039	16.348	35.387
45 a 49	17.498	16.844	34.342
50 a 54	15.834	16.553	32.387
55 a 59	14.670	15.745	30.415
60 a 64	11.215	10.859	22.074
Total	138.096	132.967	271.063

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

As demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as en 2013 foron 271.063. Deles o 49% correspondía ao colectivo de homes (España 48,81%) e o 51% ao de mulleres (España 51,19%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres, son as de entre 35-39 anos (15%, 40-44(13,79%) e 30-34 (12,87%) as que máis demandas acumulan; mentres que no dos homes son os de 35-39 anos (13,37%), 45-49(12,67%) e 50-54 (12,45%).

O máis significativo é que a diferenza do número de mulleres que demanda emprego sen conseguilo ao finalizar o ano 2013.

■ **Cadro 5.15 Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2013**

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
Ata Certificado Escolaridade*	48.711	61.347	110.058
Titulación ensino obrigatorio	35.019	36.887	71.906
Formación Profesional	23.367	16.691	40.058
BUP/ Bacharelato Superior/COU	11.939	9.316	21.255
Titulados universitarios	18.937	8.670	27.607
Outras titulacións	123	56	179
Total	138.096	132.967	271.063

*Inclúe certificado de escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos
 Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciáveis xa que nos dous grupos, é o colectivo de “Ata certificado de Escolaridade”, os que acumulan o maior número de demandas pendentes de demandantes parados. As mulleres 35,27% e homes 46,13%. As mulleres con estudos universitarios teñen un peor comportamento en canto ás demandas de emprego pendentes chegando ao 13,71%, fronte ao 6,5% de homes.

■ **Cadro 5.16** Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2013

		Homes				Mulleres			
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
A	Direct. e Xerent.	640	101	127	567	230	31	38	219
B	Técnicos e prof. Saúde e Ensino	563	150	160	467	2.019	591	555	1.755
C	Outros tec. Científicos e intelect.	3.106	664	659	2.438	4.272	880	761	3.301
D	Técnicos profesionais de apoio	5.849	1.262	1.261	6.087	4.200	956	878	4.260
E	Empregados oficina non públicos	1.976	463	554	2.033	5.821	1.440	1.611	5.974
F	Empregados oficina públicos	349	63	92	360	1.703	286	372	1.610
G	Trab. Servizos Restaur.e Comercio	3.340	822	997	3.441	12.965	3.731	3.706	14.666
H	Trab. serv. Saúde	529	135	164	477	5.324	1.742	1.983	5.328
I	Trab. serv. prot. e seg.	955	446	409	809	130	108	75	177
J	Trab. Cualificados Agricul. Gandeí.	1.850	560	618	1.989	523	194	251	880
K	Trab. cual. Construción	11.700	2.958	2.764	11.861	131	44	34	145
L	Trab. cual. industrias. Manufactu.	6.686	1.771	1.411	6.781	1.911	312	312	2.647
M	Operador instal. y Maquin.	1.136	390	458	1.247	3.045	163	656	1.691
N	Condutor operador maquin. móvil	4.079	1.769	1.476	4.233	176	67	47	287
O	Traballa. non cualificado servizos	1.509	251	292	1.125	8.766	2.199	2.762	9.034
P	Peóns Agricultura e construción	7.748	2.539	2.826	8.339	2.315	516	953	4.320
Q	Ocupacións Militares	33	9	12	32	6	2	2	7
TOTAL		52.048	14.353	14.280	52.286	53.537	13.262	14.996	56.301

Fonte: SEPE

Por grupo principal de ocupación, as mulleres demandantes de emprego paradas, solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de servizos de restauración e comercio, 35.068 (25,39%). En España supón o 23,40%.
- Traballadoras de non cualificadas de servizos, 22.761 (16,48%)
- Traballadoras de servizo saúde, 14.846 (10,75%)
- Empregada de oficina non público, 14.337 (10,41%)

No colectivo masculino, a profesión mais demandada segue sendo “Traballadores cualificados da construción” con 29.283 demandantes parados 22% (España 20,16%), seguida de peóns agrícolas e de construción con 21.452 demandantes 16,13% (España 21,39%), estas seguen sendo profesións reservadas aos homes.

■ **Cadro 5.17** Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2013

		Nº parados/as		
		Mulleres	Homes	Total
O.	Sen emprego anterior	14.499	6927	21.426
A	Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	2.636	7.102	9.738
B	Industrias extractivas	178	735	913
C	Industrias manufactureiras	16.447	19.466	35.913
D	Subministración enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A	54	235	289
E	Subministración de auga, actividades de saneamento	352	824	1.176
F	Construción	3.584	36.864	40.448
G	Comer., repar. vehíc. motor, motocicl. e art. persoal	22.995	14.225	37.220
H	Transporte e almacenamento	2.487	6.798	9.285
I	Hostalaría	20.212	8.434	28.646
J	Información e comunicacións	2.107	2.004	4.111
K	Activid. Financeiras e de seguros	1.066	884	1.950
L	Actividades inmobiliarias	575	270	845
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	6.673	4.347	11.020
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares.	15.128	10.634	25.762
O	Admón. Pública e defensa; Seguridade social obrig.	7.389	6.575	13.964
P	Educación	4.402	1.927	6.329
Q	Actividades sanitarias e servizos sociais	8.074	1.018	9.092
R	Actividades artísticas, recreativas e entretemento	1.747	2.066	3.813
S	Outros servizos	5.408	1.500	6.908
T	Actividades dos fogares como empregadores do persoal doméstico; e como produto	2.061	111	2.172
U	Actividades de Organizacións e Org. Extraterritoriais	22	21	43
Total		138.096	132.967	271.063

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

En canto á sección da actividade económica hai que destacar a actividade de comercio (16,65%) como a máis demandada, seguida de “hostalería” con 14,64%, “industrias manufactureiras” con 11,90% e de “sen emprego anterior” cun 10,49%. En España en primeiro lugar aparece Actividades administrativas, seguido de Hostalería e de comercio.

Do mesmo xeito que vimos coas ocupacións mais demandadas, é a “construción” a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, cun 27,72%, seguido de actividade de “industrias manufactureiras” co 12,38% e comercio.

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como “actividades sanitarias e de servizos sociais” (89%), “hostalería” (70,60%) e “educación” (69,5%).

■ **Cadro 5.18** Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
> 25 anos					
< 1 mes	440	145	104	500	1.189
De 1 a <= 6 meses	1.670	506	604	2.030	4.810
De > 6 meses a <= 1 ano	464	157	139	533	1.293
De máis de 1 ano	681	192	188	728	1.789
Total	3.255	1.000	1.035	3.791	9.081
< 25 anos					
< 1 mes	4.879	1.145	1.048	5.044	12.116
De 1 a <= 6 meses	13.881	3.882	3.854	15.032	36.649
De > 6 meses a <= 1 ano	7.281	2.019	1.795	6.927	18.022
De máis de 1 ano	22.752	6.307	6.548	21.492	57.099
Total	48.793	13.353	13.245	48.495	123.886
Total	52.048	14.353	14.280	52.286	132.967
MULLERES					
> 25 anos					
< 1 mes	425	93	93	348	959
De 1 a <= 6 meses	1.465	447	442	1.748	4.102
De > 6 meses a <= 1 ano	381	128	146	418	1.073
De máis de 1 ano	516	169	191	636	1.512
Total	2.787	837	872	3.150	7.646
< 25 anos					
< 1 mes	3.616	856	763	3.775	9.010
De 1 a <= 6 meses	13.759	3.792	3.450	14.564	35.565
De > 6 meses a <= 1 ano	7.022	1.861	2.024	7.016	17.923
De máis de 1 ano	26.353	5.916	7.887	27.796	67.952
Total	50.750	12.425	14.124	53.151	130.450
Total	53.537	13.262	14.996	56.301	138.096

Fonte: SEPE

As mulleres maiores de 25 anos representa o 94,46% (En España 91,85%) das demandas pendentes de demandantes parados/as fronte ao 93,17% dos homes (90,48% en España). O 52% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (46% homes) e o 27% (29,58% homes), entre un e seis meses.

■ **Cadro 5.19** Demandas de emprego pendentes.
Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Non parados					
Con dispoñibilidade limitada	2.903	670	1.173	3.410	8.156
Con relac. Laboral	3.737	1.062	856	6.165	11.820
Ocupados	2.965	1.044	900	2.605	7.514
Demandan empregos específicos	274	123	129	482	1.008
Outros non ocupados	3.740	1.000	907	3.233	8.880
Total	13.619	3.899	3.965	15.895	37.378
Parados	52.048	14.353	14.280	52.286	132.967
Total	65.667	18.252	18.245	68.181	170.345
MULLERES					
Non paradas					
Con dispoñibilidade limitada	2.004	271	743	2.113	5.131
Con relac. Laboral	3.676	623	719	4.183	9.201
Ocupadas	5.680	1.945	1.866	5.448	14.939
Demandan empregos específicos	334	175	187	547	1.243
Outras non ocupadas	3.071	978	955	3.159	8.163
Total	14.765	3.992	4.470	15.450	38.677
Paradas	53.537	13.262	14.996	56.301	138.096
Total	68.302	17.254	19.466	71.751	176.773
TOTAL	133.969	35.506	37.711	139.932	347.118

Fonte: SEPE

■ **Cadro 5.20** Baixas de demandas de emprego.
Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	111	54	29	266	460
Sen oferta previa	3.584	794	591	3.441	8.410
Total	3.695	848	620	3.707	8.870
Non renovación	3.643	949	883	3.033	8.508
Outras causas	560	110	78	636	1.384
Total	7.898	1.907	1.581	7.376	18.762
MULLERES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	224	85	70	236	615
Sen oferta previa	3.758	1.007	872	3.659	9.296
Total	3.982	1.092	942	3.895	9.911
Non renovación	3.457	928	1.001	3.431	8.817
Outras causas	603	95	79	737	1.514
Total	8.042	2.115	2.022	8.063	20.242

Fonte: SEPE

Para finalizar faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representa o 49% (España 52%) no grupo de mulleres, fronte ao 47% no dos homes.

O seguinte cadro do Instituto Galego de Cualificacións danos unha visión resumida dos valores máis altos das paradas/os en Galicia no ano 2013.

■ **Cadro 5.21** **Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2013. Galicia**

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	35 a 39
Nivel académico	Ata Certificado Escolaridade
Sección da clasific. CNAE	Construción
Ocupación máis demand. no ámbito feminino a 4 díx.	Vendedoras en tiendas ou almacéns
Ocupación máis demand. no ámbito masculino a 4 díx.	Peóns de construción de edificios

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

5.4 Contratos de traballo

Neste capítulo utilizaremos os cadros elaborados polo Instituto Galego de Estatística e os facilitados polo SEPE

No capítulo 7, dedicado á contratación móstranse os datos facilitados polo SEPE por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2013 a contratación feminina supuxo o 47,28% do total da contratación, tanto de contratos iniciais, como conversión en indefinidos e as Adscricións en Colaboración social. Se o distribuímos os contratos iniciais supuxeron o 47,16%, as conversións o 50,19% e as Adscrición o 34,59% do total de ambos os sexos, sempre por baixo da contratación masculina.

■ **Cadro 5.22** **Contratados. Por idade e sexo. España 2013. Porcentaxe**

	% CONTRATOS	
	Mulleres	Homes
16 a 19	45,47	54,53
20 a 24	50,96	49,04
25 a 29	48,95	51,05
30 a 34	45,20	54,80
35 a 39	45,06	54,94
40 a 44	46,99	53,01
45 a 49	49,13	50,87
50 a 54	47,10	52,90
55 a 59	45,16	54,84
60 a 64	41,12	58,88
65 ou máis anos	43,41	56,59
Total	47,28	52,72

Fonte: Instituto da muller

Se facemos unha análise por idades, observamos como o tramo de idade con maior contratación foi o de 25-29 anos.

Ao comparar os datos por idades do grupo de mulleres, co dos homes, chama a atención, que aínda que en case todos os grupos de idade a contratación masculina supera á feminina, hai grupos onde a diferenza é maior. O grupo de mulleres de 60-64 anos só rexistrou 41,12% dos contratos, fronte aos 58,88% de homes. Nos grupos de idade intermedios é onde menos diferenzas preséntanse. No grupo de 20-24 anos a distribución é favorable ás mulleres cun 50,96% de contratos celebrados con mulleres. As diferenzas son máis acusadas nos tramos de menor idade e nos de maior idade.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Segundo o seguinte cadro o 92% das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos. O segundo sector de importancia é a industria onde traballa o 6,20%. Na Agricultura e Construción a representación feminina é moi escasa.

■ Cadro 5.23

Contratos nos catro grandes sectores de actividades económicas (clasificación CNAE 2009) por sexo. Galicia. 2013

	Mulleres	Total	% de Mulleres
Agricultura	3.256	22.277	14,62
Industria	20.025	57.029	35,11
Construción	1.831	42.653	4,29
Servizos	297.877	562.548	52,95
Sen actividade	0	0	0,00
Total	322.989	684.507	47,180

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera á masculina representando un 52,95% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste sector, a actividade administrativa e de servizos auxiliares (71.583 contratos) e Hostalería (69.707 contratos), concentran maior número de mulleres traballadoras con traballadoras contratadas en 2013 fronte ao total do sector servizos de 297.877 contratacións.

■ **Cadro 5.24 Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2013**

		Muller	Home	Total
A	Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	3.256	19.021	22.277
B	Industrias extractivas	59	533	592
C	Industrias manufactureira	19.196	33.774	52.970
D	Subministración de enerxía elec, gas, vapor e aire acondic.	31	263	294
E	Subministración de auga, saneamento, residuos desconta.	739	2.434	3.173
F	Construción	1.831	40.822	42.653
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación vehículos mo.	39.847	25.958	65.805
H	Transporte e almacenamento	8.356	38.947	47.303
I	Hostalaría	69.707	56.706	126.413
J	Información e comunicacións	6.932	7.765	14.697
K	Actividades financeiras e de seguros	1.380	551	1.931
L	Actividades inmobiliarias	463	475	938
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	9.641	7.494	17.135
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	71.583	73.249	144.832
O	Admón, pública e defensa; seguridade social obrigatoria	9.827	7.737	17.564
P	Educación	16.501	8.897	25.398
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais	29.569	4.523	34.092
R	Actividades artísticas recreativas e de entretemento	14.203	27.682	41.885
S	Outros servizos	10.387	4.217	14.604
T	Actividades dos fogares e uso prop.	9.476	468	9.944
U	Orga. Extraterritoriais	5	2	7
	Total	322.989	361.518	684.507

Fonte: SEPE

A distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

Aínda que é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de Dirección de Empresas, só a 35,51% fronte ao 64,49% de homes, as porcentaxes iguálanse en Técnicas e Profesionais de saúde e ensino (72%) e Traballadoras de servizos de saúde (85%). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e por tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo de ocupación con gran representación feminina é o dos Empregadas en servizos de Restauración e comercio co 59,54%

Entre as traballadoras cualificados da construción a presenza da muller é moi escasa, só o 1,79% e no grupo de Traballadoras de agricultura a representación masculina tamén é moi superior á feminina.

■ Cadro 5.25 Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2013

		Nº Contratos
A	Dirección e xerencia	1.360
	Muller	483
	Home	877
B	Técnicos e profesionais. Saúde e Ensino	27.570
	Muller	19.904
	Home	7.666
C	Outros técnicos. Científicos e intelect.	37.172
	Muller	13.001
	Home	24.171
D	Técnicos, profes. de apoio	44.561
	Muller	19.675
	Home	24.886
E	Empregados oficina non público	16.261
	Muller	10.182
	Home	6.079
F	Empregados oficina público	22.866
	Muller	17.006
	Home	5.860
G	Traballadoras servizo Restaur. e Comercio.	167.561
	Muller	99.429
	Home	68.132
H	Traballo. Serv. saúde	40.648
	Muller	34.416
	Home	6.232
I	Trab. Serv. Prot e Segur.	8.250
	Muller	1.285
	Home	6.965
J	Traballo cualificado Agricultura, gandeiría	11.700
	Muller	1.729
	Home	9.971
K	Traballo cualificado da construción	27.550
	Muller	494
	Home	27.056
L	Traballo cualificado industr. Manufact.	44.109
	Muller	10.107
	Home	34.002
M	Operador, instalador e maquinista	19.469
	Muller	9.064
	Home	10.405
N	Conductor, operad. Maquin. Móvil	33.564
	Muller	1.754
	Home	31.810
O	Traballador non cualificado. Servizos	75.873
	Muller	56.026
	Home	19.847
P	Peóns Agricultura e Construción	105.889
	Muller	28.429
	Home	77.460
Q	Ocupacións Militares	84
	Muller	5
	Home	79
Total contratos		684.507
Total mulleres		322.989
Total homes		361.518

Fonte: SEPE

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación existen dúas tendencias:

- Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como Empregada Administrativa, ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.
- Un grupo minoritario, que grazas á obtención dun título universitario, ocupan postos como Técnicos e Profesionais en saúde e ensino e outros técnicos Científicos e Intelectuais.

Como expuxemos ao comezo deste apartado, a contratación masculina no 2013 foi superior á feminina e foino especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 48,15% e nos indefinidos a tempo parcial chegou ao 70,78%.

■ Cadro 5.26

Tipoloxía contractual por sexo. Ano 2013

	Muller	Home
INDEFINIDO (Bonif./ non Bonif.)	15.020	16.174
INDEF. PERS. CON DISCAPACIDADE	128	198
OBRA OU SERVIZO	101.833	153.976
EVET. CURCUNSTANCIAS DA PRODUCCIÓN	144.456	149.315
INTERINIDADE	51.616	22.023
TEMPORAL PERS. CON DISCAPACIDADE	355	523
RELEVO	278	462
XUBILACIÓN PARCIAL	242	667
SUST. XUBILACIÓN 64 ANOS	18	10
PRÁCTICAS	1.475	1.263
FORMACIÓN	4.205	4.150
OUTROS CONTRATOS	3.363	12.757
TOTAL	322.989	361.518

Fonte: SEPE

A contratación segundo modalidade e sexo pódense consultar nos cadros do Capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacar os de interinidade (70,10%) e os que se realizan a tempo parcial tanto indefinidos como temporais.

Este ano, de novo, o contrato en prácticas realizado a mulleres (54%) supera aos concertados con homes.

Os contratos temporais, tanto a xornada completa como parcial, alcanzan no colectivo feminino o 95,30% da contratación a mulleres, igualándose ao colectivo masculino que chega ao 95,47%.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa como parcial, supuxeron o 4,7 % nas mulleres e o 4,47% nos homes e as conversións en indefinidos tamén se equipasen ás do grupo de homes chegando ao 50,19% para o colectivo feminino.

Mantense a tendencia dos últimos anos onde a contratación feminina está caracterizada por un maior uso de contrato a tempo parcial, aínda que hai que destacar o aumento da parcialidade no grupo de homes.

5.5 Formación

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar a formación regrada. Dentro da formación regrada centrémonos nos ciclos formativos de Grao Superior, Bacharelato e Titulacións Universitarias, por consideralos máis significativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo Instituto Galego de Estatística (IGE).

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de Grao Superior, observamos que para o curso 2013, o 48,59% dos alumnos/as eran mulleres, porcentaxe inferior ao dos homes por terceira vez nos últimos anos.

■ Cadro 5.27

Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior, por sexo. Curso 2013 / 2014. Galicia - España

	Total	Homes	Mulleres
Galicia	17.505	9.000	8.505

Unidade: nº de alumnos/as

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

O alumnado matriculado en Bacharelato, segundo o IGE no curso 2013 mostra que as mulleres matriculadas representan en Galicia o 53,15%, máis de 6 puntos á media masculina do 46,85%, confirmándose novamente a necesidade dunha maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

■ Cadro 5.28

Ensinanza non universitaria. Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos. Curso 2013 - 2014. Galicia

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
Galicia	30.999	14.522	16.477

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

■ Cadro 5.29

Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia

	Total	Homes	Mulleres
2010	23,1	27,8	18,3
2011	20,8	25,5	15,8
2012	23,1	27,1	18,8
2012	23,1	27,1	18,8
2013	20,4	25,0	15,4

Unidades: Porcentaxes

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Nota: para o cálculo deste indicador empréganse medias anuais dos datos trimestrais. 24-01-2014

O abandono educativo temperán dos que non completaron o nivel de educación secundaria e non seguen ningunha formación, é sensiblemente superior nos homes, superando en 9,6 puntos ás mulleres en 2013. Talvez as dificultades que ten a muller para iniciarse no mercado laboral, sexa unha das razóns para que persistan na súa formación académica.

No ensino Universitario en Galicia, segundo o INE, para o curso 2012-2013, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 56,6%.

■ Cadro 5.30

Alumnado matriculado en Ensino Universitario, segundo rama de coñecemento e sexo. Curso 2013. Galicia

	Total	Mulleres
Total	62.130	35.160
Ciencias da saúde	8.498	6.291
Ciencias	4.236	2.428
Ciencias Sociais e Xurídicas	27.730	18.181
Enxeñería e Arquitectura	16.921	5.050
Artes e Humanidades	4.745	3.210

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

A porcentaxe media do 56,6% varía moito segundo a especialidade elixida:

■ As especialidades máis demandadas polas mulleres son:

- Ciencias da saúde
- Ciencias sociais e xurídicas
- Arte e humanidades

■ A especialidade con máis baixa representación feminina é a de Enxeñería e Arquitectura.

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que aos poucos se van producindo movementos cara a outras áreas.

■ Cadro 5.31

Alumnado que terminou os estudos Universitarios, por tipo de estudo e sexo. Curso 2010 - 2011. Galicia

	Total	Mulleres
Total	13.524	8.632
Estudos de 1er. e 2º ciclo	9.497	6.008
Estudos de grao	828	520
Másteres oficiais	2.761	1.611
Tesis doctorais aprobadas	438	223

Unidades: nº de alumnos/as

(1) Estudos conducentes a obtención de dúas titulacións

Fonte: INE

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios no ano 2013 o 60,8% son mulleres.

Por niveis, segundo datos do ano 2011:

- a) Estudos de primeiro e segundo ciclo: Foron terminados polo 63,26% de mulleres fronte ao 36,74% de homes.
- b) Estudos de grao: Finalizáronos o 62,8% de mulleres e o 37,2% de homes.
- c) Másteres oficiais: o 58,3% de mulleres e 41,7% de homes.
- d) Tese Doutoral: Do total de alumnos, o 50,9% dos diplomados/as foron mulleres e 49,1 foron homes.

É de destacar que aínda que o 56,6% dos matriculados/as eran mulleres, do total de alumnos/as que finalizaron os seus estudos, o colectivo feminino supuxo o 60,8%, fronte ao 39,2% de homes.

5.6 Poder e toma de decisións

A idea de participación equilibrada de homes e mulleres nos procesos de toma de decisións incorporouse progresivamente en recomendacións de Nacións Unidas, Unión Europea e Consello de Europa. Este último, adoptou a recomendación dunha participación feminina non inferior ao 40% en calquera órgano de decisións para alcanzar o devandito equilibrio, e esa porcentaxe foi establecido como mínimo na lexislación nacional, por medio da Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 1/01/2014), para alcanzar unha composición equitativa en todos os ámbitos craves da toma de decisións.

■ **Cadro 5.32** **Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado en porcentaxe de mulleres 2011/ 2013**

	2011	2012	2013
Total	28,93	32,59	32,01
Ministros/as	46,67	30,77	30,77
Secretarías do Estado	22,58	22,58	20,00
Subsecretarías	28,00	32,79	33,33
Directoras Xerais	30,96	32,05	32,30
Altos Cargos sin rango concreto	22,22	40,38	38,39

Fonte: elaboración do Instituto da Muller, a partir dos datos facilitados polo Ministerio das Administracións Públicas
INE

En 2013 a representatividade que teñen as mulleres nos Altos Cargos da Administración do Estado chegou ao 32,01% (Ministros/as, Secretarías de Estado, Subsecretarías e Directores/as Xerais), o que supón un aumento con respecto a 2011 de 3 puntos e un pequeno descenso sobre o 2012. Nos Altos Cargos sen rango concreto chega ao 38,89%, pero pola contra nas Secretarías de Estado só alcánzase o 20% e nos/as Ministros/as o 30,77%

■ **Cadro 5.33** **Mulleres no goberno en %**

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003 ⁽²⁾	2003	2002	2000	1999 ⁽²⁾	1999	1996
Partido no goberno	PP	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP
Ambos sexos	13	15	17	17	16	16	16	16	16	16	16	17	15	15	15
% de mulleres	30,77	46,67	52,94	52,94	43,75	50	50	50	31,25	25	18,75	17,65	13,33	20	26,67

Fonte: Instituto da Muller

Outra mostra do papel da muller no poder e a toma de decisións, é a súa presenza no Goberno. Neste cadro pódese ver a evolución da representación da muller desde 1982, pasando de cero, ata alcanzar o 52,94% en 2008 e 2009. No ano 2011 produciuse unha redución, quedando a participación feminina nun 30,77%

■ Cadro 5.34

Composición dos Parlamentos Autonómicos. 2010-2012

	2010	2011	2012
	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres
Total	42,2	43,1	43,2
Andalucía	45,9	45,9	47,7
Aragón	35,8	32,8	32,8
Asturias	33,3	42,2	42,2
Baleares	49,2	45,8	45,8
Canarias	40,0	36,7	36,7
Cantabria	40,5	43,6	43,6
Castela - León	43,4	66,7	66,7
Castela - A Mancha	53,2	46,9	46,9
Cataluña	41,5	41,5	40,0
C. Valenciana	45,5	40,4	40,4
Estremadura	40,0	40,0	40,0
Galicia	40,0	40,0	40,0
Madrid	42,5	44,2	44,2
Murcia	39,1	40,0	40,0
Navarra	38,0	34,0	34,0
País Vasco	45,3	39,4	49,3
A Ríoxa	39,4	45,3	39,4
Ceuta	40,0	40,0	40,0
Melilla	40,0	40,0	40,0

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos dos Parlamentos autonómicos

A representación da muller nos Gobernos Autonómicos mantívose en 2012 nunha media do 43,38%.

A maior presenza feminina dáse en Castela - León co 66,7% e a menor en Aragón co 32,8%.

En Galicia a representación é do 40%.

■ Cadro 5.35 Mulleres dos Gobernos Autonómicos

	2013		2012	
	Ambos sexos	% Mulleres	Ambos sexos	% Mulleres
PRESIDENTAS/ES	19	15,8	19	21,05
CONSELLEIRAS/OS	161	34,2	167	34,13
Andalucía	11	45,45	13	46,15
Aragón	9	11,11	9	11,11
Asturias	8	62,50	9	33,33
Baleares	7	0,00	7	14,29
Canarias	8	35,70	8	35,70
Cantabria	8	50,00	8	50,00
Castela - León	9	44,44	9	33,33
Castela - A Mancha	7	42,86	7	28,57
Cataluña	13	23,08	11	27,27
C. Valenciana	8	37,50	10	40,00
Extremadura	7	28,57	7	42,86
Galicia	8	50,00	10	40,00
Madrid	8	25,00	8	37,50
Murcia	8	12,50	8	12,50
Navarra	8	25,00	8	37,50
País Vasco	8	50,00	10	50,00
A Rioxa	7	14,29	7	14,29
Ceuta	9	44,44	9	44,44
Melilla	10	40,00	9	33,33

Fonte: Instituto da muller

No cadro 5.35 vemos a participación feminina nos Gobernos Autonómicos en 2013. Aínda que en termos globais a participación das mulleres experimentou poucos cambios, cabe destacar que diminuíu o número de Presidentas.

A maior representación feminina de Concelleiras atopámola no Principado de Asturias (62,5%) e Cantabria, Galicia e País Vasco (50%).

■ Cadro 5.36 Participación de Mulleres na Comisión Europea. 2011

	Ambos sexos	% Mulleres
PRESIDENCIA	1	0,00
VICEPRESIDENCIAS	8	25,00
COMISARIOS TOTAL	27	33,33
Funcións Básicas	8	50,00
Funcións Económicas	9	11,11
Infraestrutura	4	25,00
Funcións Socioculturais	5	60,00

Fonte: Secretaría de Estado de Igualdade

A participación das mulleres na Comisión Europea tampouco é moi superior, co 25% nas Vicepresidencias e o 33,33% nas Comisarias. Existen grandes diferenzas segundo as funcións que desempeñen, alcanzando o 60% nas funcións socioculturais e só o 11,1% nas funcións económicas.

■ **Cadro 5.37** Participación de mulleres nos Parlamentos Nacionais dos países europeos. Cámara única ou baixa. 2010 - 2013

	Total Escaños	% Mulleres
UE-27	7.198	26,70
Alemania (2009)	620	32,90
Austria (2008)	183	27,90
Bélxica (2010)	150	38,00
Bulgaria (2009)	240	22,90
Chipre (2011)	56	10,70
Dinamarca (2011)	179	39,10
Eslovaquia 2012	150	18,70
Eslovenia (2011)	90	32,20
España (2011)	350	36,00
Estonia (2011)	101	20,80
Finlandia (2011)	200	42,50
Francia (2012)	577	26,90
Grecia (2012)	300	21,00
Hungría (2010)	386	8,80
Irlanda (2011)	166	15,10
Italia (2013)	630	31,40
Letonia (2011)	100	23,00
Lituania (2012)	139	24,50
Luxemburgo (2009)	60	21,70
Malta (2013)	70	14,30
Países Baixos (2012)	150	38,70
Polonia (2011)	460	23,70
Portugal (2011)	230	28,70
R. Checa (2010)	200	22,00
Reino Unido (2010)	650	22,50
Rumania (2012)	412	13,30
Suecia (2010)	349	44,70

Nota: entre paréntese o ano das últimas eleccións

Fonte: elaboración do Instituto da Muller a partir dos datos proporcionados pola Unión Interparlamentaria a través da súa páxina web INE

O cadro 5.38 sobre a participación da muller nos Parlamentos nacionais dos países europeos, pon de manifesto un aumento, pasando do 22,7% de 2006/2009 ao 26,7% de 2010/2013. Este aumento non se repartiu por igual en todos os países da Unión Europea: a maior porcentaxe de representación feminina osténtao Suecia (44,7%), seguida de Finlandia (42,5%) e Dinamarca (39,1%), mentres que a menor representación atópamola en Hungría (8,8%), Chipre (10,7%) e Romanía (13,3%)

En España, en 2010/2013, a representación da muller no Goberno alcanzou o 36%.

Os datos ofrecidos nalgúns dos cadros anteriores e seguintes non están desagregados por CC.AA., pero aínda así os seus resultados son significativos e extrapolables, aínda que con particularidades, á situación galega.

Segundo información do Mº de AA. PP., aínda que a porcentaxe de funcionarias (52,94%) é superior ao de funcionarios, a medida que ascendemos no complemento de destino, o número de mulleres diminúe, ata chegar ao nivel 30 onde só hai un representación feminina do 34,88% e ao nivel 29 cun 39,71%.

Ao ir descendendo de nivel, as porcentaxes vanse igualando, ata chegar ao nivel 26 cun 50,54% de mulleres, e seguir incrementándose a presenza feminina en niveis máis baixos como o nivel 18 (64,70%), o 16 (64,06%) ou o 14 (62,53%).

■ Cadro 5.38

Participación de mulleres en diversos órganos constitucionais. España 2013

	Ambos sexos	% Mulleres
Consello do Estado	32	21,90
Consello Xeral do Poder Xudicial	21	33,30
Tribunal de Contas	12	41,70
Defensor do Pobo	1	100,00
Xunta Electoral Central	14	14,30
Consello Económico e Social	61	19,70

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos. Datos Abril 2013

Fonte: elaboración propia do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos (FICESA). INE

A representación feminina en órganos constitucionais como o Consello de Estado, Consello Xeral do Poder Xudicial, Tribunal de Contas, Defensor do Pobo, Xunta Electoral Central e Consello Económico e Social, segue sendo baixa, despois de aumentar en 2012, volveu diminuír en 2013.

A participación máis alta obsérvase no Tribunal de Contas (41,7%) e no Consello Xeral do Poder Xudicial (33,3%).

A participación feminina no ano 2013 na Carreira Xudicial, é do 50,62%. Pero a medida que se ascende na carreira xudicial, a porcentaxe diminúe.

En categorías de xuíces/as a participación é maioritariamente feminina (64,45%), pero só alcanza o 13,38% no caso de maxistrados do Tribunal Supremo.

5.7 Conciliación entre a vida laboral e familiar

Talvez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres a falta de repartición equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas adecuadas e suficientes para atender a nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

■ Cadro 5.39

Excedencias por cuidado de familiares. Galicia- España 2012- 2013

	AMBOS SEXOS		MULLERES	
	2012	2013	2012	2013
Galicia	121,0	128,0	100,0	105,0
España	6.122,00	6.692,00	5.245,00	5.703,00

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

O cadro 5.39 móstranos a nivel de toda España, como o 85,2% das excedencias para o coidado de familiares son solicitadas por mulleres e a nivel de Galicia alcanzouse o 82%.

■ Cadro 5.40

Núcleos familiares monoparentais por sexo en miles. 2008-2011

	Ambos sexos	Porcentaxe Monoparentais Femininos
2008	451,50	86,07
2009	533,80	86,25
2010	558,30	86,37
2011	548,60	88,66

Fonte: EPA

En cadro 5.40 serve para confirmar o papel da muller como responsable do coidado dos fillos, cunha porcentaxe moi superior de familias monoparentais femininas (88,66% en 2010), fronte ao 11,13% de monoparentais masculinas.

■ Cadro 5.41

Permisos de maternidade por comunidades autónomas

		2010	2011	2012	2013
Ambos sexos e porcentaxe de mulleres	Total	332.557	324.405	298.732	288.242
	Andalucía	59.330	57.659	52.703	50.844
	Aragón	9.125	9.121	8.320	8.296
	Asturias	5.536	5.638	5.315	4.779
	Baleares	8.087	7.715	6.822	7.091
	Canarias	11.259	10.638	9.992	9.339
	Cantabria	4.102	3.945	3.663	3.575
	Castela - León	14.398	14.285	13.323	12.609
	Castela - A Mancha	12.960	12.436	11.345	10.842
	C. Valenciana	58.896	32.532	29.649	27.964
	Cataluña	64.670	57.344	52.668	50.388
	Estremadura	16.685	6.495	5.926	5.572
	Galicia	55.329	16.464	15.193	14.883
	Madrid	10.946	53.788	49.658	49.402
	Murcia	5.390	10.333	9.603	9.580
	Navarra	2.366	5.311	5.028	4.842
	A Ríoxa	33.135	2.179	2.103	2.062
	País Vasco	17.730	17.728	16.713	16.043
	Ceuta	404	376	322	309
	Melilla	412	418	386	422
	Total	98,25	98,21	98,32	98,30
	Andalucía	98,88	98,87	98,82	98,81
	Aragón	97,97	97,87	98,35	98,01
	Asturias	97,65	97,50	97,59	97,47
	Baleares	98,33	98,42	98,64	98,38
	Canarias	98,64	98,40	98,70	98,59
	Cantabria	97,51	97,39	97,35	97,34
	Castela - León	97,71	97,55	97,92	98,01
	Castela - A Mancha	98,67	98,69	98,65	98,64
	C. Valenciana	98,35	98,71	98,42	98,80
	Cataluña	98,84	98,25	99,17	98,38
	Estremadura	97,97	99,06	97,80	98,91
	Galicia	98,24	97,97	98,44	97,79
	Madrid	99,31	98,22	99,33	98,44
	Murcia	95,90	99,33	99,33	99,12
	Navarra	98,01	96,25	97,64	97,72
	A Ríoxa	98,64	97,93	98,83	98,11
	País Vasco	95,67	95,50	95,46	95,76
	Ceuta	97,03	98,40	98,45	98,71
	Melilla	99,27	97,13	97,41	98,10

* O volumen de perceptores de maternidade xestionados polo SEPE refírense a novembro
 Fonte: Instituto da Muller, a partir de datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

■ Cadro 5.42

Excedencias por coidado de fillas/os

	España		Galicia	
	Total	% Nais	Total	% Nais
2011	34.128	95,52	555	93,69
2012	29.651	94,98	536	94,22
2013	28.038	94,50	537	94,23

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

As excedencias por coidado de fillas/os en Galicia correspondentes ao 2013 mostrannos que neste ano o 94,23% das excedencia por coidado de fillo/a eran solicitadas por mulleres e o 5,77% de homes, aínda que a tendencia dos últimos anos reflicte un leve aumento nas solicitudes de homes. En España, nese ano 2013, o 94,5% destas excedencias concedéronse a mulleres.

Algo similar ocorre cos permisos de maternidade. No cadro 42 constátase que en Galicia o 97,79% dos permisos foron gozados polas nais. En España as cifras son similares co 98,30% de permisos das nais.

A evolución desde o ano 2004 mostra escasas diferenzas. A aprobación da Lei de Igualdade permitiu o goce dos permisos de paternidade, con 11.360 permisos gozados en Galicia en 2013 (237.988 en toda España).

■ Cadro 5.43

Permisos de Paternidade por CC.AA

	2012	2013
Total	245.867	237.988
Andalucía	37.973	37.138
Aragón	7.681	7.710
Asturias	4.303	3.910
Baleares	4.906	5.174
Canarias	7.990	7.551
Cantabria	3.192	3.081
Castela - León	11.859	11.156
Castela - A Mancha	10.542	10.200
C. Valenciana	23.888	22.798
Cataluña	46.496	44.460
Extremadura	4.722	4.451
Galicia	11.656	11.360
Madrid	40.744	40.256
Murcia	7.761	7.902
Navarra	4.665	4.284
A Rioxa	1.973	1.885
País Vasco	14.951	14.149
Ceuta	277	248
Melilla	288	275

Fonte: Instituto Nacional da Seguridade Social. Actualizada a 12 de Febreiro de 2014

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre “Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial” do Instituto da Muller sobre datos da EPA.

■ Cadro 5.44 Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2012-2013

		2012	2013
Ambos sexos	Total	2.598,70	2.739,10
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	135,80	138,10
	Enfermidade ou incapacidade propia	31,20	28,90
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	288,00	276,40
	Outras obrigas familiares ou persoais	126,80	123,20
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	1.550,10	1.716,60
	Non querer traballo de xornada completa	171,80	173,40
	Outros motivos	286,40	275,60
	Non sabe o motivo	8,60	6,80
	Total	75,78	73,35
% Mulleres	Seguir cursos de ensinanza ou formación	59,72	58,07
	Enfermidade ou incapacidade propia	64,42	42,56
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	96,98	97,79
	Outras obrugas familiares ou persoais	94,87	93,08
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	73,74	70,65
	Non querer traballo de xornada completa	82,71	85,24
	Outros motivos	62,29	59,76
	Non sabe o motivo	59,30	92,65

Unidade: Miles de persoas

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller

Aínda que os datos non están desagregados por Comunidades Autónomas, parece significativo que do total de persoal que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos ou adultos enfermos, incapacitados ou maiores, o 97,79% en 2013 sexan mulleres e o 93% do total de persoas traballadoras a tempo parcial con obrigacións familiares ou persoais, tamén sexan mulleres.

Destaca, igualmente, que o 70,65% dos que non puideron atopar traballo a xornada completa sexan mulleres e que o 85,25% dos que non queren traballar a xornada completa tamén sexan mulleres, xurdindo a dúbida de se realmente a elección de traballar a tempo parcial é libre ou imposta por un cúmulo de factores externos, algúns deles imperceptibles.

Completamos esta información co cadro 5.45 de emprego a tempo parcial segundo número de fillos en España e na Unión Europea. Refléctese claramente que son as mulleres as que condicionan o seu traballo a tempo completo ou parcial segundo teñan ou non fillos, aumentando os empregos parciais a medida que aumentan o número de fillos.

■ **Cadro 5.45** Emprego a tempo parcial (25-54 anos) segundo número de fillos. España, UE-27 e UE-28 %. 2012-2013

	2013			2012		
	Sen fillos	1 fillo	3 ou mais fillos	Sen fillos	1 fillo	3 ou mais fillos
ESPAÑA						
HOMES	9,7	6,7	5,7	7,7	5,7	5,6
MULLERES	21,4	29,5	28,7	19,1	27,1	30,3
UE-27						
HOMES	8	5,2	6,50	7,4	5	6,50
MULLERES	22,4	32,2	46,70	21,9	32	46,40
UE-28						
HOMES	8	5,2	6,50	7,4	4,9	6,50
MULLERES	22,3	32,1	46,40	21,8	31,8	46,00

Unidade: %

Fonte: Enquisa Europea de Forza de Traballo (LFS). Eurostat

5.8 Salarios

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012 (últimos datos dispoñibles) reflicte que as mulleres galegas no ano 2012 percibiron un salario medio anual de 15.227€ fronte aos 19.865€ dos homes, o que supón que as mulleres percibiron un 23% menos que os homes polo seu traballo realizado.

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 15.872€, fronte aos 20.876 dos homes, percibindo o colectivo feminino un 24% menos que os homes.

A muller galega cobra menos que a media feminina estatal (15.872€) e que a media no conxunto do Estado de (18.601€).

■ **Cadro 5.46 Asalariados por CCAA e sexo. 2012**

	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	14.759	74,33	12.391	16.670
Aragón	18.970	74,35	15.929	21.425
Ppdo. de Asturias	19.291	71,85	15.892	22.119
Illas Baleares	17.299	80,28	15.322	19.085
Canarias	16.222	82,84	14.609	17.636
Cantabria	19.062	72,36	15.753	21.771
Castela León	18.254	77,4	15.818	20.437
Castela - A Mancha	16.234	79,96	14.154	17.702
Cataluña	20.959	75,39	17.858	23.686
Comunidade Valenciana	16.788	76,84	14.407	18.750
Extremadura	13.692	80,79	12.075	14.946
Galicia	17.737	76,65	15.227	19.865
C. de Madrid	24.509	72,47	20.405	28.155
Rexión de Murcia	15.746	79,13	13.668	17.273
A Rioxa	18.283	77,95	15.783	20.247
Cidade de Ceuta	22.322	72,51	18.078	24.931
Cidade de Melilla	21.280	76,03	17.879	23.516
Total	18.601	76,03	15.872	20.876

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home
 Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012

A evolución con respecto ao ano 2000 non era moi alentadora, xa que en Galicia a diferenza incrementouse en case un punto, pasando do 26,10% de diferenza en pre-xuízo das mulleres, ao 26,94% en 2006 e 26,28% en 2007. Pero desde o ano 2008 as diferenzas diminúen e mantéñense nos anos 2009, 2010, 2011 e 2012.

■ **Cadro 5.47 Asalariados por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2012**

	España Homes	España Mulleres	Galicia		
			Mulleres	Homes	%
Agricultura, gandería, selvicultura e pesca	6.949	3.840	9.978	15.060	66,25
Industria extractiva, enerxía e auga	27.778	20.762	20.083	25.331	79,28
Industria	23.845	17.309	14.805	21.493	68,88
Construción e servizos inmobiliarios	16.514	16.425	15.362	16.257	94,49
Comercio, reparacións e transporte	20.164	13.521	12.959	18.487	70,10
Información e comunicacións	30.171	22.236	16.503	23.711	69,60
Entidades financeiras e aseguradoras	38.399	27.045	24.705	33.860	72,96
Servizo ás empresas	19.863	13.140	11.602	17.695	65,57
Servizos sociais	25.883	20.871	20.650	25.307	81,60
Outros servizos persoais e de ocio	12.217	8.797	7.739	10.170	76,10
Total	20.876	15.872	15.227	19.865	76,65

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia
 Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012

Neste cadro, apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse na rama “servizos a empresas”, onde a muller gaña un 34,4% menos que o home, seguida de “agricultura, gandería, silvicultura e pesca” cunha porcentaxe dun 31,1% menos en contra da muller, de “industria” cun 33,8% menos e de “información e comunicación” con 30,4%.

As menores diferenzas atopámolas en “construción e servizos inmobiliarios” onde a muller percibe o 94,49% do salario masculino e “industrias extractivas de enerxía e auga” co 79,28%.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en gran medida por que a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos ou de persoas dependentes.

■ Cadro 5.48

Percepcións salariais por tramo de salario e sexo. Galicia / España. 2013

	Galicia		España	
	Salario medio anual		Salario medio anual	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
De 0 a 0,5 SMI	1.907	1.895	1.833	1.835
De 0,5 a 1 SMI	6.703	6.784	6.657	6.728
De 1 a 1,5 SMI	11.378	11.371	11.275	11.279
De 1,5 a 2 SMI	15.863	15.539	15.811	15.617
De 2 a 2,5 SMI	19.946	20.000	20.044	20.033
De 2,5 a 3 SMI	24.643	24.652	24.622	24.593
De 3 a 3,5 SMI	29.036	29.063	29.071	29.078
De 3,5 a 4 SMI	33.541	33.609	33.571	33.569
De 4 a 4,5 SMI	37.998	37.851	38.014	37.941
De 4,5 a 5 SMI	42.530	42.334	42.505	42.442
De 5 a 7,5 SMI	53.678	53.384	53.731	53.298
De 7,5 a 10 SMI	76.114	75.297	76.447	75.892
Máis de 10 SMI	140.850	133.676	149.295	130.707
Total	19.865	15.227	20.876	15.872

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria, observamos que en 2012 o 19,94% (91.447 mulleres) tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% de Salario Mínimo Interprofesional (S.M.I.) e o 15,10% tivéronos entre o 50% e o 100% do S.M.I. Isto supón que o 35% (34% en 2011) de mulleres no ano 2012, tiveron ingresos non superiores ao S.M.I. Os homes con salarios inferiores ao 50% do SMI foron o 15% e con salarios entre o 50% e o 100% do S.M.I. foron o 9,9%.

Cos salarios máis altos ocorre á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

A Enquisa Anual de Estrutura Salarial ano 2010 do INE (última dispoñible) confirma os datos anteriores.

■ Cadro 5.49

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2012. Enquisa anual de estrutura salarial

Ambos os dous sexos	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	20.891,63	22.546,23	14.880,45
Aragón	22.103,79	23.575,68	15.287,02
Ppdo. de Asturias	21.750,66	23.376,76	16.291,27
Illas Baleares	20.960,00	21.823,15	16.409,29
Canarias	19.277,62	20.160,38	15.927,91
Cantabria	20.191,51	21.409,93	14.824,59
Castela León	20.569,14	21.839,16	15.529,26
Castela - A Mancha	20.536,42	21.992,50	15.634,97
Cataluña	24.436,39	25.997,78	15.968,34
C. Valenciana	21.223,72	22.488,55	15.304,60
Extremadura	19.721,35	21.613,33	14.111,84
Galicia	19.389,20	20.619,85	14.985,56
C. de Madrid	26.044,39	27.745,02	16.937,65
Rexión de Murcia	20.682,01	21.806,07	16.025,67
Navarra	23.784,38	25.498,40	16.496,25
País Vasco	26.535,61	28.354,97	18.915,01
A Ríoxa	20.346,24	21.494,66	14.766,94
Ciudades Ceuta e Melilla			
España	22.726,44	24.277,06	15.893,55

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	23.592,08	25.444,59	16.282,25
Aragón	25.766,27	27.759,64	16.390,88
Ppdo. de Asturias	25.048,82	27.306,83	17.523,70
Illas Baleares	22.859,04	23.998,67	17.069,55
Canarias	21.089,85	22.136,05	16.725,10
Cantabria	23.309,90	25.089,24	15.865,19
Castela León	23.473,82	25.492,58	15.451,79
Castela - A Mancha	22.810,39	24.455,62	16.747,85
Cataluña	27.836,40	29.828,25	16.959,95
C. Valenciana	24.289,23	25.894,57	16.155,03
Extremadura	21.585,30	23.589,07	15.345,40
Galicia	22.059,69	23.600,13	16.361,20
C. de Madrid	29.116,20	31.165,78	17.919,61
Rexión de Murcia	23.487,03	25.077,38	16.311,01
Navarra	27.632,80	29.909,45	17.708,85
País Vasco	30.084,89	32.460,76	19.707,72
A Ríoxa	23.097,08	24.853,36	14.777,61
Ciudades Ceuta e Melilla			
España	25.682,05	27.608,03	16.880,78

■ **Cadro 5.49**
(continuación)

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2012. Enquisa anual de estrutura salarial

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	17.828,44	19.133,89	13.490,69
Aragón	18.042,28	18.909,13	14.095,04
Ppdo. de Asturias	18.026,01	18.954,52	14.882,47
Illas Baleares	19.022,24	19.629,30	15.689,80
Canarias	17.498,71	18.145,70	15.250,97
Cantabria	16.771,99	17.456,28	13.576,58
Castela León	17.552,07	18.042,27	15.609,55
Castela - A Mancha	17.527,30	18.575,83	14.375,85
Cataluña	20.931,07	22.040,18	14.957,87
C. Valenciana	17.870,88	18.655,30	14.490,64
Extremadura	17.401,90	19.086,25	12.696,40
Galicia	16.727,15	17.606,01	13.683,00
C. de Madrid	22.841,15	24.155,09	15.948,00
Rexión de Murcia	17.457,52	17.912,17	15.741,57
Navarra	19.462,13	20.494,62	15.190,80
País Vasco	22.313,41	23.384,74	18.038,30
A Ríoxa	17.486,66	18.034,02	14.755,36
Ciudades Ceuta e Melilla			
España	19.537,33	20.632,89	14.891,24

Fonte: INE Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2012, no colectivo feminino foi de 16.727,5€. Se distinguimos entre tipo de contrato a media foi de 17.606,01€ para os contratos indefinidos e 13.683,00€ para os de duración determinada e no colectivo masculino foi de 22.059,69€, distribuídos en 23.600,13€ para os contratos indefinidos e 16.361,20€ para os de duración determinada. Isto supón que as mulleres galegas en 2011 percibiron unhas retribucións un 24,17% menor que as dos homes, diferenza que no caso dos contratos indefinidos alcanza o 25,40%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2012, foi de 19.537,33€, fronte aos 25.682,05 dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en contra do salario feminino de 23,88%. Nas contratacións indefinidas, esta diferenza desfavorable para as mulleres chega ao 25,26%.

5.9 Prestacións por desemprego

Os datos proporcionados polo MEYSS para a elaboración deste apartado non están desagregadas por CC.AA., polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas do 2013 imos utilizar o informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012".

O n.º de perceptoras de prestacións de desemprego, segundo as estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais de Asuntos Sociais do Mº de Emprego e Seguridade Social 2013, foi inferior ao dos homes no nivel contributivo e asistencial.

■ 574.289 mulleres percibiron prestación de nivel contributivo, fronte a 736.626 homes.

■ 618.732 mulleres percibiron prestacións de nivel asistencial, fronte a 695.254 homes.

■ 124.793 mulleres percibiron a renda activa de inserción, fronte a 115.459 homes.

A media diaria bruta recoñecida a beneficiarios/as de prestacións de desemprego de nivel contributivo segundo sexo e idade a nivel de todo o Estado é de 28,66€ día no ano 2012, últimos datos dispoñibles (28,40€ día en 2011). A contía percibida polo colectivo feminino está por baixo desa media, alcanzando só 25,96€ día (25,65€ día en 2011), fronte aos 30,61€ do grupo de homes (30,32€ en 2011).

A maior diferenza atopámola no colectivo de mulleres entre 55 e máis anos onde a diferenza de contía media diaria bruta chega a ser de 6,65€ día (mulleres 25,70€ día e homes 32,35€ día).

■ **Cadro 5.50**

Contía media diaria bruta recoñecida a beneficiarios de prestacións de nivel contributivo. Segundo sexo e idade. España. 2012

	2012
Homes	
16-19 anos	21,98
20-24 anos	25,46
25-54 anos	30,53
55 e máis anos	32,35
Total	30,61
Mulleres	
16-19 anos	18,35
20-24 anos	21,46
25-54 anos	26,24
55 e máis anos	25,70
Total	25,96
Ambos os dous sexos	
16-19 anos	20,64
20-24 anos	23,72
25-54 anos	28,66
55 e máis anos	30,19
Total	28,66

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Trabajo e pensións nas fontes tributarias: 2012

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012".

En todas os CC.AA o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 3.475€ (3.357€ en 2011) fronte aos 4.166€ (3.984€ en 2011) dos homes. En Galicia a media anual chegou aos 3.435 (3.252 € en 2011) para as mulleres e aos

4.303€ (4.031€ en 2011) para os homes, por tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 868€ anuais como media.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego en 2012, co total do colectivo feminino, as mulleres galegas percibiron 40€ menos que a media de España, ocupando o cuarto posto das prestacións máis baixas despois de Baleares, Estremadura, e Aragón. No caso dos homes galegos a diferenza coa media dos homes España, é de 137€ máis.

Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 80% (81% en 2011) das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 20% menos.

■ **Cadro 5.51** Percepcións medias de prestacións por desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2012

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	3.563	3.897	3.186
Aragón	3.845	4.111	3.483
Ppdo. de Asturias	4.034	4.432	3.463
Illas Baleares	3.338	3.561	3.100
Canarias	3.593	3.853	3.313
Cantabria	3.938	4.354	3.359
Castela León	3.913	4.221	3.497
Castela - A Mancha	3.998	4.311	3.595
Cataluña	4.185	4.323	3.823
Comunidad Valenciana	3.806	4.131	3.415
Estremadura	3.463	3.772	3.114
Galicia	3.909	4.303	3.435
C. de Madrid	4.317	4.597	4.003
Rexión de Murcia	3.636	3.943	3.238
A Ríoxa	3.961	4.182	3.656
Cidade de Ceuta	3.756	4.050	3.474
Cidade de Melilla	3.501	3.761	3.223
España	3.850	4.166	3.475

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012

Facendo unha análise da nacionalidade dos perceptores/as, observamos que cando a nacionalidade é española, a diferenza nas percepcións das mulleres con respecto aos homes é superior, chegando a percibir un 20,5% menos, mentres que se a orixe é estranxeiro, a diferenza redúcese ata un 16% menos.

■ **Cadro 5.52 Desempregados e prestacións medias por nacionalidade e sexo do perceptor. Galicia - España. 2012**

	Desempregados			Prestación media anual		
	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Ambos sexos	Mulleres	Homes
España						
Española	5.095.091	2.401.872	2.693.219	3.929	3.528	4.287
Estranxeira	770.385	285.464	484.921	3.326	3.033	3.498
Galicia						
Española	310.655	141.866	168.789	3.945	3.459	4.353
Estranxeira	17.211	6.790	10.421	3.261	2.924	3.481

Fonte: Agencia Tributaria.

A diferenza estriba na nacionalidade de orixe, xa que os homes non españois perciben unhas prestacións sensiblemente inferiores ás dos homes galegos (20% menos), mentres que as mulleres non españolas, con respecto ás mulleres galegas teñen uns ingresos en concepto de desemprego do 15,5% menos.

Esta análise volve reafirmar a idea de que, con independencia da orixe, nacionalidade, formación, ... o colectivo de mulleres sempre está por baixo do de homes.

5.10 Pensións

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo Mº de Emprego e Seguridade Social nas estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais do 2012, últimos dispoñibles desagregados por sexos no momento de finalización deste capítulo. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, se o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O n.º de pensionistas mulleres (3.959.809) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes (4.282.993). É máis destacable que aínda que no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 80,6% do total, no grupo de mulleres só alcanzan un 47%, mentres que as de viuvez chegan ao 41%.

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado, as pensións percibidas polas mulleres en 2013 son 407,94 € menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 38,3% menores (mulleres: 657,48€, homes: 1.065,42€). Esta diferenza aínda é maior se comparamos as pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 451,71 € menos que os homes, un 39,5% menos.

As pensións de viuvez, orfandade e a favor de familiares son lixeiramente superiores no caso das mulleres.

■ **Cadro 5.53** Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo. España 2012/2013

	Pensións				Pensionistas ⁽¹⁾	
	Número		Importe medio en euros/mes		Número	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Homes	4.344.107	4.419.980	1.034,18	1.065,42	4.220.681	4.282.993
Incapacidade permanente	616.165	610.531	956,72	965,2	613.691	608.311
Xubilación	3.406.868	3.474.673	1.106,65	1.143,32	3.392.331	3.451.300
Viuvedade	163.625	166.854	457,81	469,26	62.259	62.477
Orfandade	148.700	158.890	363,74	369,09	143.732	152.010
Favor familiar	8.750	9.032	447,97	461,55	8.668	8.896
Mulleres	4.575.651	4.645.592	635,76	657,48	3.910.162	3.959.809
Incapacidade permanente	327.119	324.671	756,51	780,6	314.492	312.912
Xubilación	1.923.213	1.976.681	662,42	691,61	1.812.989	1.857.310
Viuvedade	2.159.275	2.169.343	612,44	629,01	1.623.978	1.623.421
Orfandade	136.570	146.216	369,7	373,39	131.878	139.753
Favor familiar	29.475	28.680	496,86	513,24	26.825	26.412
Ambos os dous sexos⁽²⁾	8.919.997	9.065.830	829,79	856,37	8.131.066	8.243.054
Incapacidade permanente	943.296	935.220	887,29	907,64	928.194	921.242
Xubilación	5.330.195	5.451.465	946,35	979,52	5.205.428	5.308.720
Viuvedade	2.322.938	2.336.240	601,55	617,6	1.686.273	1.685.936
Orfandade	285.343	305.192	366,57	371,13	275.678	291.848
Favor familiar	38.225	37.713	485,67	500,86	35.494	35.309

(1) Véxase nota a este cadro en Fontes non explicativas

(2) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2013. Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Se a análise realizámola observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA. en 2012 apreciamos que no colectivo de mulleres o maior n.º de pensións concéntrase no tramo de 500,01 a 645.29€, e o seguinte tramo con máis perceptoras é o de 150,01 a 500,00€. No grupo de homes o primeiro tramo con máis pensionistas é o de 700,01€ a 1.100,00€ e o seguinte tramo con máis perceptores é o de 500,01 a 645.29€, e nos tramos superiores son maioritarios e case exclusivos, o n.º de perceptores homes.

■ **Cadro 5.54** **Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase. España 2013**

	Total	Ata 150 €	De 150,01 a 500 €	De 500,01 a 641,39€	De 641,39 a 700€	De 700,01 a 1.100€	De 1.100,01 a 1.500,00€	De 1.500,01 a 1.800€	De 1.800,01 a 2.000€	De 2.000,01 a 2.466,21€	Máis de 2.466,21 €
Homes	4.420,0	64,7	465,6	823,7	149,9	1.276,5	669,5	330,6	167,1	453,4	18,9
Incapacidade permanente	610,5	2,2	95,50	112,10	31,30	194,7	84,1	33,8	15,9	36,1	4,8
Xubilación	3.474,7	48,0	147,60	674,40	95,50	1.055,9	575,3	295,9	150,9	417,1	14,1
Viudedade	166,9	6,2	106,70	23,30	4,20	18,5	7,4	0,4	0,0	-	0,0
Orfandade e favor familiares	167,9	8,3	115,80	13,90	18,90	7,4	2,7	0,5	0,3	0,2	0,0
Mulleres	4.645,6	81,3	1.471,5	1.717,6	175,6	722,0	294,0	76,8	32,4	70,6	3,6
Incapacidade permanente	324,7	1,4	97,20	86,60	14,50	67,7	27,6	10,8	5,1	12,2	1,5
Xubilación	1.976,7	34,1	638,90	765,30	50,10	224,2	122,3	55,7	26,5	57,6	2,1
Viudedade	2.169,3	36,7	618,00	851,20	90,50	421,2	140,9	9,7	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	174,9	9,1	117,40	14,50	20,50	8,9	3,2	0,6	0,3	0,2	0,0
Ambos os dous sexos⁽¹⁾	9.065,6	146,0	1.937,1	2.541,3	325,5	1.998,5	963,5	407,4	199,5	524,0	22,5
Incapacidade permanente	935,2	3,6	192,7	198,7	45,8	262,4	111,7	44,6	21,0	48,3	6,3
Xubilación	5.451,4	82,1	786,5	1.439,7	145,6	1.280,1	697,6	351,6	177,4	474,7	16,2
Viudedade	2.336,2	42,9	724,7	874,5	94,7	439,7	148,3	10,1	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	342,8	17,4	233,2	28,4	39,4	16,3	5,9	1,1	0,6	0,4	0,0

(1) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2013. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012 (últimos datos dispoñibles).

Cabe sinalar que aínda que en Galicia, o n.º de pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior no colectivo feminino (50,8%), non o son os importes das pensións recibidas. No total das CC.AA. o n.º de mulleres pensionistas chega ao 48,9%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2012 os 9.565€ fronte aos 12.850€ dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 73,4% do importe da pensión masculina, ou o que é o mesmo un 26,6%€ menos, o que supón unha significativa diferenza (3.285€ menos ao ano).

A muller galega tamén está en desvantaxe se a comparamos coa pensión media das mulleres do resto de CC.AA., con 837€ menos.

As pensionistas galegas ocupan o terceiro lugar das máis baixas, despois de Murcia, Extremadura e Castela - A Mancha.

■ **Cadro 5.55** **Pensión por CCAA e sexo. 2012**

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	10.616	9.726	11.506
Aragón	12.037	10.732	13.341
Ppdo. de Asturias	13.548	11.360	15.736
Illas Baleares	10.926	10.009	11.842
Canarias	10.856	10.042	11.669
Cantabria	11.979	10.471	13.486
Castela - León	11.636	10.553	12.718
Castela - A Mancha	10.348	9.505	11.191
Cataluña	11.898	10.687	13.108
Comunidad Valenciana	10.777	9.845	11.709
Estremadura	10.054	9.447	10.661
Galicia	10.374	9.565	11.183
C. de Madrid	13.705	12.234	15.176
Rexión de Murcia	10.185	9.354	11.015
A Ríoxa	11.235	10.244	12.225
Cidade de Ceuta	13.247	11.585	14.909
Cidade de Melilla	12.579	11.174	13.984
Total	11.486	10.402	12.570

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home
 Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012